

Bohoslužby v Javorníku 11.listopadu 2018

Mk 12,38-44

Milé sestry, milí bratři, kdesi v nás je stále touha po ideálním světě. Máme o něm asi různé představy, každý si ho vykreslí nějak jinak. Na jednom se ale všechny ty představy sejdou. Je to svět, ve kterém se cítíme krásně, nejen s naplněným břichem, ale také s radostným srdcem, pocitem určitého pokoje a vyrovnanosti. Máme dostupné všechno, nač si vzpomeneme, je nám skvěle, ničeho se nemusíme bát. Ideální svět je tedy světem, kde nás nic neohrožuje, nejsou ohroženi ani naši blízcí, naše děti. A je už celkem jedno, co si pod tím ohrožením představíme. S tím si hlavu lámou ti, kterým správu našeho ideálního světa svěříme. S trochou jistého zjednodušení bychom mohli říct, že člověk pracuje na vybudování ideálního světa, sotva k tomu má sebemenší příležitost. Napadá nás ale někdy, čím tato ideálnost může být vykoupena? On přece ten ideální svět není zadarmo, něco člověka stojí. Problém je, že si to ne vždy uvědomí.

V příběhu Ježíšově se setkáváme také s různými podobami ideálního světa. Jednu z těchto podob budovali i zákoníci, tedy lidé, kteří měli autoritu vykládat a učit Mojžíšovu zákonu. Vlastně došli k závěru, že by se dalo postupovat podle docela jednoduché rovnice. Z čeho pramení zlo na světě? Přeci z hříchu. Co stojí proti hříchu? Slovo Zákona. Potom stačí držet se slova zákona a bude vše v pořádku. Myšlenka je to ve své podstatě prostá, ve své snaze o uskutečnění ale dost problematická. Co je to zákon? Věříme, že zákon daný skrze Mojžíše je zákonem Božím a tedy zákonem ideálním. Jenže zákon je také soubor pravidel, kterým nějakým způsobem rozumíme, nějak je potom předáváme. Zákon tak nejsou jednotlivá písmenka, ale smysl, který dávají. A to může být docela problém. A jak vidíme na častých sporech Ježíše se zákoníky, on to problém opravdu je. Dokonalé slovo Boží přenáší nedokonalá lidská mysl. Slovo, které má vést k životu, protože přemáhá hřích, definuje mysl, která je poznamenána hříchem. To znamená, že v této jednoduché rovnici se ocitá prvek, který ji činí téměř neřešitelnou. Výsledkem této snahy je skutečnost, že místo opravdového života hrajeme divadlo, propadáme se do světa neskutečného.

Ježíš tento neskutečný život ukazuje na příkladu právě těch zákoníků. Text, který jsme četli je už jen takovým závěrem celého bloku sporů a rozhovorů, kde s Ježíšem řešili kde co, ale

vlastně neměli moc zájem dospět k nějakému závěru. Hledali jen záminku pro jeho odsouzení. Ježíš tak davu předkládá k posouzení dva pohledy na ony učitele. Na jednu stranu jeho posluchači vědí, co je ti zákoníci učí, co jim říkají, kam je vedou. Zahrnují lid mnoha zákazy, příkazy, doporučeními, usměrňují cestu jeho života, aby vedla tam, kam si vzpomenou. Nelze říct, že by to bylo všechno špatně. Ale pak je zde druhá stránka mince. Jak se sami chovají? Jak jednájí? Co svým vystupováním o sobě říkají? Ježíš to tak trochu označí za divadlo. Jsou rádi vidět, rádi dávají na obdiv svůj život. Zakládají si na tom, kdo jsou a co dělají. Slova o přísném soudu, o němž Ježíš mluví na jejich adresu, jsou tak mířena na odsouzení rozdílu mezi autoritou, kterou mají a tím, že nevedou Boží lid ke skutečnému životu, ale jen podobnému divadlu před Bohem, které oni sami hrají před lidmi. Na vrchu je všechno krásné, uvnitř je ale mnoho špatnosti, nedokonalosti.

Jako pokračování tohoto výroku o zákonících nacházíme příběh, kdy Ježíš sleduje dary házené do pokladnice. Právě u nich odhaluje viditelněji problematiku budování ideálního světa. Mnozí tak dávají opravdu úctyhodné dary. To se nedá neocenit. V očích okolí musejí vypadat opravdu dobře, úžasně. Stejně jako oni zákoníci, ale třeba i mnozí další, kteří dávají tímto způsobem najevo dokonalost své zbožnosti. Pokud bychom se zaměřili jen na ně, vidíme opravdu úžasné společenství. Na jednu stranu zde máme ty, které nikdo neviděl porušit jediný příkaz Mojžíšova zákona, pak zde máme ty, kteří štědře přispívají na provoz chrámu. Nějak se ale nabízí otázka, co ti ostatní? Co s těmi, kdo nedosahují takových kvalit, takové výkonosti? Ti se lehce mohou stát ohrožením dokonalého obrazu společnosti. Asi jediné, napomínat, soudit, odsuzovat, trestat. Hříšníky je potřeba vyhledávat, usvědčovat a případně i likvidovat. Mnoha dalším je potřeba připomínat, jaké ovoce má ta správná zbožnost přinášet. Je asi celkem logické se v takovou chvíli ptát, pro koho je tento svět vlastně ideálním, pokojným krásným? Týká se jeho úžasnost, celého společenství, nebo jen některých, jenom těch, kteří jsou na tom lépe a svým způsobem určují pravidla? Myslím, že odpověď asi nebude moc složitá. Přes mnohé pokusy o ideální svět, je to svět krásného povrchu, je to obal slibující pokoj ale skrývající pod povrchem jen nepokoj a lidskou bídu.

Možná si řekneme, že to přece není od Ježíše moc moudré, když lidem rozbíjí alespoň nějaké zdání dobře fungujícího života. Přece alespoň něco je lepší než vůbec nic. Je lepší žít v neskutečném světě, který nám nabízí alespoň iluzi dokonalosti, než ve stresující realitě. Jenže tím přece sami sebe klameme. Takový svět je prostě neudržitelný. Ježíš tedy nechce člověka trápit tím, že mu vezme jeho zdánlivý pokoj. Chce mu naopak pomoci tím, že ukazuje na skutečný zdroj pokoje, ukazuje k základům, na kterých může člověk svůj ideální svět stavět. A ukazuje to právě na té vdově, která přichází do chrámu a dává jen malinký obnos do společné pokladnice. Skoro bychom si mohli říct, že bez jejího daru by chrám mohl docela dobře fungovat. Ale to je ten omyl, kterého se často dopouštíme při promýšlení podoby ideálního světa, ideálního života, nebo také ideální církve. V absolutních číslech je to maličkost. Kolik, jen takových maličkostí najdeme mezi sebou. Kolik lidí považujeme za nedůležité, protože právě v tom absolutním výkonu nic moc nepřinášejí. Společnost takto vnímá různé profese a organizace, církev zase třeba sbory, určitě svou množinu postradatelných najde i každý z nás.

Jenže svět v pohledu Božím nestojí na absolutních číslech. Nestojí na počtu zachovaných přikázání, přinesených obětí, vykonaných akcí. Ježíš u té vdovy zdůraznil, že dala mnohem víc než ostatní, protože dala ze svého nedostatku, dala to, z čeho sama měla být živa. Ježíš na ní ukazuje důležitost pohledu po povrch, důležitost toho, co se odehrává uvnitř člověka v jeho přístupu k Bohu.

Na pozadí tohoto příběhu můžeme vidět i cosi z rozdílu mezi učiteli zákona a Ježíšem. Tedy rozdíl v tom, jak budovat onen pokojný svět, ve kterém se budeme cítit dobře a bezpečně, svět jakési vnitřní vyrovnanosti a dalších drobností důležitých k tomu, abychom se prostě cítili šťastně a báječně. Ti různí učitelé radili lidem, jak mají žít, nutili je k naskládání do různých norem zbožnosti. V čem byl jiný Ježíš? V moudrosti se těm různým učitelům jistě vyrovnal. Učil stejný zákon, předával stejné Boží slovo. Ale přeci jen dal něco víc. Dal do toho sám sebe. Moc hříchu nepřekonal tlakem na vytvoření dokonalého obrazu o svém životě, ale povzbuzením k pokání a přijetí smířčí oběti, kterou se stal on sám. Dal sám sebe, svůj veškerý život. Možná v pohledu historiků to nebyl tak významný život, jako u slavných králů či vojevůdců. Přesto bez tohoto života si nelze funkční svět představit. Nejen jeho myšlenky, ale právě ona oběť na kříži je to důležité pro fungování našeho světa. Vždyť v této oběti vidíme, že dokonalý svět nestojí na budování obrazu hrdiny, ale na svědectví pokory vyznávající své nedostatky.

Když tedy myslíme na svět, ve kterém by bylo všechno krásné a pokojné, nelze začít jinde než právě u Ježíšovy oběti za naše hříchy. Tato oběť dává i jiný rozměr našemu myšlení. Nepřemítáme o tom, co ostatní mají dělat, aby můj svět byl ideální, ale zamýšlíme se o tom, co já sám mohu dát, aby byl ideální svět těch, které máme kolem sebe. Často se cítíme ohroženi z mnoha stran, což vede právě k tomu, že přemýšlíme, jak toto ohrožení omezit, jak postavit kolem sebe hráz, příkop či zeď, aby na nás nemohlo. Jenže náš život není ohrožen tím, že kolem nás je spousta hříšníků, kteří kdykoliv může něco špatného provést. Náš život je nejvíce ohrožen tím, že prohráváme boj se svým vlastním hříchem. Ačkoliv se snažíme vypadat silně a dokonale, jsme uvnitř nahlodáni mocí toho zlého a v různých situacích ji podléháme. Vybuchneme hněvem na ostatní, protože nám něco špatného udělají. Přitom si třeba nevšímáme, že za tím naším hněvem stojí spíše nemožnost porozumět tomu druhému, neochota odpustit, nebo jen prostě blbá nálada, kdy každý detail zveličujeme. Skutečný pokoj našemu životu nepřinese to, že ostatní budou na nás hodní a udělají cokoli, abychom se cítili dobře. Skutečný pokoj nám přináší, že cokoli pro náš pokoj učinil Ježíš, když byl přibit na kříž a vyzval nás tak, abychom na tom kříži spolu s ním nechali přibít naše vlastní nedostatky a hříchy, které mu v pokání vyznáváme.

Pane Ježíši, děkujeme, že nám ukazuješ cestu pokoje, když ukazuješ ke svému kříži. Prosíme přijmi naše pokání, smiluj se nad našimi vinami a dej, ať sami sebe přinášíme jako oběť pro ty, které jsi nám svěřil.

neděle 11.listopadu 2018

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Středa, 13 Březen 2019 19:52 -

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }